

Forfatter: Wied, Gustav

Titel: Marked

Citation: Wied, Gustav: "Marked", i Wied, Gustav: *Barnlige Sjæle. To Kroner og halvtreds. Erotik. En Bryllupsnat. 1967*, udg. af Villadsen ; Christensen , Rosenkilde og Bagger, 1966-, s. 148. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-wied03tom-shoot-workid55318/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: *Barnlige Sjæle. To Kroner og halvtreds. Erotik. En Bryllupsnat. 1967*

MARKED

Ær Di en *Timmersvend*? spør jeg!

Intet Svar.

— *Ær Di en Timmersvend*?

Undertrykt Mumlen.

— Na-a-i! Di ær *ingen* Timmersvend, for Di ær en *Kvaf*, ær Di!

Det var Tømmermester Kejfler, der bag Bræddevæggen regalerede en af sine Medhjælpere med „begribelige Sandheder“, som han kaldte det.

Kejfler havde overtaget Opførelsen af Markedsboderne: et sturt Arbejde, et *meget* sturt Arbejde, der ferlangte Schnellighed og Geschwindigkeit!

— Atsch! snerrede han og dirrede af Iver, medens hans graa Bakkenbarter rejste sig som Filspeen paa Megnetjærn — atsch! *kann* Di doch ikke se, Møller! og Kejfler rev Brædtet ud af Hænderne paa Svenden, der laa paa Maven oppe paa Halvtaget. — Sodan ligger vi det, Møller! sagde han — sodan! Sem! Sem! skreg han derpaa — hvad glør Di dock *nu* efter?

Møller rakte ham Sømmene, og Mester hamrede dem i, saa der stod Ild af Hovederne paa dem.

— *Kann* Di nu vel sæl ligge det *Tag* fertick? spurgte han saa og trillede ned af Stigen igen. — Jaj maa hen ock se paa den *Fridricksen* hans Mackværk!

Og væk rullede han paa sine korte, tykke Ben ned ad Teltgaden. Sveden sprak ham ud af Pande og Kinder, og Skjorteærmerne var safrangule oppe under Armene.

Lige fra Urmager Flitners Ejendom til hen forbi Tobakshandler Abels Butik var der opført to Rækker Boder. De stod med Bagsiderne mod Apoteket og Raadhuset og dannede en lang smal Gade. For begge Ender af denne var der oprejst „Æresporte“ omvundne med Granris og Papirsblomster, og Bodernes Forside var man i Færd med at smykke med Grønt og Flag.

Byens to Gartnere, der begge hed Hansen og begge var smaa koleriske Mandfolk med Vildskæg, sprang op og ned ad Trappetiger med Guirlander om Halsen og Hamre og Søm i Hænderne. De komplimenterede skiftevis hinanden for god Smag, medens de samtidig i Smug søgte at aflure hinanden Fiftene.

Vestre Hansens og Østre Hansens kaldte man dem efter deres Gartneriers Belliggenhed hver udenfor sin Bysende.

Klokken var otte Morgen, og enkelte Bøndervogne rumlede allerede ind over Klappbroen nede ved Toldbodbygningen.

To Lotteriboder, den ene til ti Øre Nummeret, den anden til femogtyve, var fiks og færdige. Væggene var behængt med Gevinster, der straaledede og flimrede og fristede: Cigarrør og Piber og Fingerringe og Glasvarer og Broscher og Armbaand! De to Ejere gik og mønstrede hinandens Beholdninger, og den Tjæres Øjne hang beundrende ved Konkurrentens Udstilling. Særlig var der et Album i rødt Fløj med Staallaas, som han uafsladelig tog ned af Krogen paa Væggen, bladede i, hang op og tog ned igen.

— Hvem der vinder *det!* sagde han.

— Det ka' sgunte vindes! sagde den anden.

— Naa—aa! sagde den første forstaaende.

Og begge Kollektører grinte og blinkede paa en snedig, forretningshemmelig Maade.

Oven over en Bod tæt ved Siden af Lotterierne stod prentet med Blaakridt paa en lang Strimmel Karduspapir: *Ægte Christiansteldter Honningkager*. De laa paa Disken i store Stabler Side om Side lige fra nogle smaa skindmagre, sortebrune Lapper til to Øre Stykket op til de smældfedeste, lysegule halvtredsindstyveøres Rektangler, der svedte i Morgensolen og havde bitre Mandler i Hjørnerne.

Indenfor Opstillingen sad en svær gammel Dame med Straahat og Halvhandsker. Hun strikkede paa en Uldtrøje, medens hendes Blik samtidig omfattede hver enkelt Kage, holdt Øje med Strikkepindene og spejdede ud i Rummet efter Kunder.

Tømrer Køjfler kom dryppende af Sved ned gennem Teltgaden. Han havde Sømkasser under Armene og Hamre, Økser og Vridtbor i Hænderne. Hatten sad ham nede i Nakken, og hans Ansigt skinnede mørødt som en opgaaende Fuldmaane. Bag ham slæbte Møller og Fridricksen sig langsomt af Sted skjulte under Lægtesplinter og Brædestumper.

— Nu kan di Bønder komme for *maj!* sagde Køjfler og nikkede til hver den, der saa' paa ham. — Vi ær fertig, sagde han — det ær en ubegribeli' Sandhed: Møller, Fridricksen og jaj ær fertig!

To Bønderkoner svingede ind under Papirsblomsterne nede ved Urmager Flitners. De holdt sig midt ad Gaden og var iført brune Hvergarnskjoler, franske Sjaler og askegraa Traadhandsker.

Manden med femogtyveøres Lotteriet fór ind bag sin Disk.

— Her er det, Di skal hen, mine smaa Damer! skreg han med hæst Fiste! — her er Jordens heldigste Kollision! noget lignende har ikke været set siden Verdens Skabelse! Koster kun femogtyve Øre, og Di faar *hver* Gang en Gevinst, der er vurderet til mindst to Kroner! Lidt muntert, lidt muntert, mine smaa Damer! Lapperne i Posen, og Di maa la' Kærresten købe en ung Hest for at slæve Gevinsterne hjem! *Væs'a'ti', væs'a'ti!* Pengene gror hver Dag ude paa Marken, og Vorherre la'r Køerne faa Trillinger uden a' di først behøver og ta' Tyr!

Konerne puffede hinanden i Siden og gik fnisende forbi.

— Dér er Honningka'er, Sofie! sagde den ene og pegede.

— Ja—a, det æ der nok, sagde den anden.

— Ska' vi ta' vos hver no'en?

— Ja—a, la' vos *det*.

Madammen i Teltet rejste sig og lagde Strikketøjet bort.

— Hva' koster di smaa dér? spurgte den første Kone.

— To Øre Stykket.

— Ska' vi ta' a' dem, Sofie?

— Ja—a, la' vos *det*, sagde Sofie.

— Hvormange? spurgte Madammen.

— Fæ-æ-m, sagde den ordførende. — Hvormange ve' Du ha', Sofie?

— Ja—a, jæ ska' da aa ha' fæ-æ-m.

Madammen strakte Armene frem over Bordet og talte fem Honningkager af med hver Haand.

— Skal di pakkes ind? spurgte hun.

— Næ—i, jeg spisser dem da ellers med det samme! sagde den første Kone. — Ska' Du ha' dine pakket ind, Sofie?

— Næ—i, jæ spisser dem sgu da ellers ossensaa med det samme! sagde Sofie.

Og Madammen fik udbetalt to Tjører, som hun spyttede paa, forinden hun puttede dem i Lommen.

— — — — —
Østre Hansen og Vestre Hansen var færdig med Dekorationerne og gik hjemad gennem hver sin Æreport.

Lange Rækker af Vogne kom kørende over Klapbroen og gennem Tolderporten. De rykmavede Heste huggede Hovene tungt ned i Stenbroen, og Bønderne sad tæt sammenpressede tre—fire paa hvert Sæde og svedte forventningsfuldt i Kisteklæderne. Og udenfor Butiksdørene stod Købmændene i Morgensko og lang Pibe og hilste hver paa sine Kunder, alt som Vognene svingede ind i de respektive Gaarde.

Alle Boderne var nu fulde af vimse Ekspedienter, Mand, Kone og Døtre stod med Hænderne støttet mod Disken og stirrede glubsk efter Købere.

— Har Du faaet Handsel? raabte Kobbersmed Bømler tværs over Teltgaden til Blikkenslager Blitz. Bømler havde solgt to Kaffekander og et Petroleumsapparat.

— Gu' har jeg ikkenikkenej! sagde Blitz indædt gemytlig.

Den stedlige Vett-Wessel havde fordeilt sig i ikke mindre end to Boder, én med hvide Varer og én med Kjøletøjer, Hatte og Parasoller. Her gik Handelen allerede livlig, og de barnovede Svende sprang hvert Øjeblik hjem til Butikken for at hente Forstærkning af Baand, Blomster og alskens vidunderlige Fugle.

Flere og flere Vogne kom kørende, og det begyndte at knibe med Plads til Hestene.

Begge Politibetjentene havde iført sig Uniform og færdedes med tykke Stokke og naadige Nik gennem Mængden.

Bønderpigerne drog Haand i Flaand op og ned ad Gaden, og naar to Rækker mødte hinanden, standsede de og spærrede Færdselen:

— Go' Da-a-v, Kestine! er Du aa kommen til Marked i Dav?

— Go' Da-a-v, Marie! ja—a jæ æ sgu saa!

Hermed stoppede Konversationen, og Kestinerne og Marierne stod og gloede hjælpeløst ud i Luften og fingrede forlegent ved hinandens Udsmykning, indtil en Flok livslystne Dreng fra en af Byens Skoler fór hujende ind mellem Rækkerne og adspaltede Pigerne, der fløj ind over Rendestenene med smaa skræppende Skrig.

Nede paa Gaasetorvet foran „Skandinavien“ havde Kunstnerne opsaaet deres Sejldugstelte. Her optraadte *Frøken Blanca*, der hver halve Time kæmpede med *tre siberiske Ulve*. Og *Den indfødte Negerkaravane*, der i Nationaldragt opførte deres Krigsdanse, røg Fredspiber og legede huslige Lege „alt i et højtæret Publikums Paasyn“. *Hundemennesket Hr. Schreiber*, der blev bedækket med en Art Dun ved Indtrædelsen i sit tredje Aar, og som taler fire levende Sprog, men ellers er fuldstændig normal. *Krestine Poulsen* født i Nykøbing paa Mors: Dette mærkværdige Barn vejede ved Fødselen kun 6 Pund, men vejer nu 14 Maaneder gammel 60 Pund og maaler over Brystet 28 Tommer. *To Løver i Kamp om en Lama!* Fem fritsvævende *Kakaduer*, en *Krokodille* og to *Brillestanger* fra det nordlige Vestindien! Otte *hvide Mus*, der arbejder paa en Vindmølle, et *Svin med tvende Haler* og en *udstoppet Orangutang*, der ser lyslevende ud igennem sine Øjne.

Henne skraas for Slagter Mathisens Sted drejede en enbenet Krigsmand med Medalje og Jærnhaand paa Lirekasse.

Bønderne stimlede sammen om ham, thi inde i Kassen dansede nydelige Dukker i Florsskørter rundt med Kavale-

rer i franske Officersuniformer fra den store Napoleons Tid, og lige foran, yderst ude ved Kanten af Kassen, stod en mekanisk Matros med Hatten i Haanden. Han indkasserede Pengene, og hvergang en Toøre raslede ham ned i Hatten, sænkede han durkdreven sin behaarede Underkæbe og slyngede Mønten ned i sin Hals. Saa lukkede han Munden igen, og Skillingen gled ham bagud under Jakken og dumpede ned i en lille dertil henstillet Træpotte med ét Øre.

Bønderne raabte hver Gang Hurra, og Liremanden slap Dreven og hilste militærisk med sin resterende Kødhaand. Hvorpaa han med Jærnhaand fiskede Pengene op af Potten og kørte videre paa Melodien.

Byens Honoratiorens sidder efter Frokosten i klædelig Formiddagspudd bag Ruderne og ser med et overbærende og medynksfuldt Smil ud paa den larmende Høb.

Af og til stryger en enkelt Frue iført nyt Overstykke og Hat med flækket Papegøje ned gennem Gaden. Bønderne viger til Side, og Fruens Hals krummer sig, og hendes Bringe svulmer under Koners og Pigers maabende Beundring.

Kun Fru Stiftsphysikus blander sig i Mængden. Hun føler sig hjemme som paa Dyrehavsbakken en Søndageftermiddag.

— Publikum er et *andet*, siger hun til Kapellan Langsted — men Stemningen, *Stemningen*, kære Ven! Jeg elsker Folket i Bevægelse!

Og Kapellanden nikker og slaar med to fugtige Finger-spidses Støvet af Opslaget paa sin Diplomatrakke.

Nu hænger Solen lige over Apoteket, og over Torvet bølger en tyk Em af Sved og Tobak. En muggen Lugt af vintergemte Klæder trænger ind gennem Vinduerne, og Fruerne forlader Værelserne til Gaderne og trækker sig tilbage til Spisestuerne eller ned i Havernes Lysthuse bevæbnede med Romaner fra Læsetasken og uhyre Flacons Esprit de Vaide-mar.

Klokken er tolv, og Beværtningerne fyldes af hungrige Bønder, der sidder med Hattene paa og synger og ler og tramper og slaar i Bordene, saa Tallerkener og Flasker dan-

ser, og den enlige Opvarter i vanvittig Tjenesteiver affører sig Frække og Vest.

Omme i „Anlægget“ lejrer sig paa Bænke og ned ad Skrænter de mere økonomiske Naturer og haler op af Baglommer og frem af Tørklæder den medbragte Levemaade. Smørret er smeltet, og Osten „vender Ben“, og „Fjordbys Folkeblad“, der har været svøbt om Varerne, glinser fedtet i Solen som det transparente Papir paa de kulørte Lamper nede omkring Dansepladsen i „Brudesengen“.

Og rundt i Boderne sluger de gispende Ekspedienter Middagsmaden, der i Dagens Anledning bliver serveret i Blikspande og Skyileskaale.

Men Fru Stiftsfysikus har udvalgt sig ti Friskolebørn, som hun tager med ind at se paa Frøken Blanca, der trods Middagspavsen lader forkynde, at netop nu agter hun igen at kæmpe med tre siberiske Ulve.

Og Solen glider langsomt henover Himlen og daler ned bag Fæstningsterrænets høje Træer.

Omme paa Dansepladsen lyder Musikkens lokkende Toner, og Karrusellen i Bogbinder Mühlenbergs Gaard fyldes og tømmes hvert femte Minut.

— Bumbummelum hy, hy! siger Stiftsfysikus, som paa sin Hustrus indstændige Bønner har styrtet sig ud i Folkehavet — bumbummelum hy, hy! nu gaar jeg sgu hjem, Aivilda!

Men Fruen fylder en Kane med snavsede Unger og sætter sig selv midt iblandt dem og kører rundt to Ture i Træk.

Dybere og dybere daler Solen. Lamperne tændes rundt i Boderne, og Karlens Arme lægger sig tættere om Pigerens Midjer. Madammerne tager Sjaler paa, og ældre duknakkede Mænd lister sig stille ind i Skænkestuerne.

Under Gaslygten ved Foden af Apotekets høje Trappe staar en Mand og gnider paa en Violin og synger:

Nu vil jeg fortælle min Skæbne saa tung,
den har mig forfulgt, siden at jeg var ung,
mit Øje var mat og fordunklet mit Blik,
og den Gang jeg da i mit tolvte Aar gik.

Min Moder til Lejet laa lænket saa haardt,
og Aarene svandt sent i Lideiser bort,
hun laa i sin Seng af heds Aar ti,
tør Gud løste op, og før Alt var forbi.

I Folk, som kan se at fortjene jert Brød,
o giv mig en Skærv i min grusomme Nød,
min Sang er det eneste, hvormed jeg maa
fortjene mit Brød, for at Livet kan gaa.

De Blomster i Enge jeg skue ej kan,
i Mørke jeg vandrer, jeg fattige Mand,
den Verden saa skøn for mig findes ej,
saa sorgfuld og tung er for mig Livets Vej.

Saaledes sang han og filede løs paa Violinen. Og gamle rokkende Morillier med Ansigter, der var gule og rynkede som vintergemte Gravenstener, kom trippende frem fra Mængden og stak ham med rystende Fingre en Færøer i Haanden.

Saa fød der paa én Gang vilde Raab og Sang og Skrig og Larm af Trommer.

Det var den indfødte Negerkaravanes syv Medlemmer, der i Nationaldragt drog gennem Gaderne for at lokke Publikum til Huse. De havde høje spraglede Fjerkroner paa Hovederne, Ringe i Ørerne og Ring i Næsen og var bevæbnet med Buer og Pile og favnelange Spyd. Og de grinede saa fælt med deres hvide Tænder og sparkede saaledes ud i deres Svømmebukser, at flere Bønderpiger sank hvinende om i Armene paa de nærmeststaaende Kavalerer, medens hylende Børn rædselsslagne borede Hovederne ind i de mødrene Maver.

Saa drog Toget forbi, og Mængden fulgte efter, og ene under Gaslygten ved Apotekets høje Trappe stod den blinde Spillemand og begyndte ufortrøden for fra paa sin metriske Klage.